

Назив предмета: Два лица класичног романа: Стендал и Балзак

Студијски програм: Језик, књижевност, култура

Модул: заједнички

Врста и ниво студија: основне академске студије

Наставник: проф. др Дуња Душанић, ванредни професор

Број ЕСПБ по семестру: 3 (испит се полаже на крају другог семестра)

Статус предмета: изборни

Два лица класичног романа: Стендал и Балзак

Курс је посвећен компаративном тумачењу књижевних дела, поетичких начела и главних преокупација најзначајнијих француских романијера прве половине XIX века, Стендала и Балзака. Отворен је за студенте свих профила и формално подељен у два семестра – *Два лица класичног романа: Стендал и Балзак 1* (зимски семестар 2023) и *Два лица класичног романа: Стендал и Балзак 2* (летњи семестар 2024) – током којих ће студенти моћи да се упознају са кључним обележјима романескног жанра у његовом „класичном“, деветнаестовековном облику.

Силабус¹

1. Зашто „класични“ роман?

- Ауербах, Ерих, „У кући де Ла Мол“, *Мимесис: приказивање стварности у западној књижевности*, Београд 1978.
- Лукач, Ђерђ, *Огледи о реализму*, Београд 1947 („Изгубљене илузије од Балзака“ и Предговор); *Историјски роман*, Београд, 1958.

2. Коју стварност жели да прикаже књижевност у првој половини 19. века?

- Стендал, *Расин и Шекспир* (1823, 1825)
- Балзак, „Предговор *Људској комедији*“ (1842)
- Finch, Alison, „Reality and its Representation in the Nineteenth-Century Novel“, *The Cambridge Companion to the French Novel: from 1800 to the present*, Timothy Unwin (ed.), Cambridge 1997.

3. Схватање романа код Стендала и Балзака

¹ За поједине тематске јединице назначена је обавезна лектира, прилагођена нефранкофоним студентима. Студенти ће добити секундарну литературу у електронском облику.

- „Огледало“ и „виолина“: дефиниције романа у Стендаловим делима
- „Секретар друштва“ и „историчар нарави“: *self-fashioning* романсијера у Балзаковом „Предговору Људској комедији“

4. Француска револуција (ни)је завршена: Стендал и Балзак као романсијери историјске трауме

- Балзак, „Збогом“, *Пуковник Шабер*
- Стендал, *Црвено и црно*
- Samuels, Maurice, *The Spectacular Past: Popular History and the Novel in Nineteenth-Century France*, Cornell, 2004.

5. Новац, класа и друштвена мобилност (*Црвено и црно*, *Изгубљене илузије*, *Чича Горио*)

- Ђерђ Лукач, „Изгубљене илузије од Балзака“, *Огледи о реализму*

6. Стендал, Балзак и традиција *Bildungsromana*

- Franco Moretti, *The Way of the World: the Bildungsroman in European culture*, London, 1987.
- Aleksandar Stević, “Realism, the *Bildungsroman*, and the Art of Self-Invention Stendhal and Balzac”, *A History of Modern French Literature from the Fifteenth to the Twentieth Century*, ed. Christopher Prendergast, Princeton, 2017.
- Ђерђ Лукач, „Изгубљене илузије од Балзака“, *Огледи о реализму*.

7. Романескни јунаци, побуњеници и ариристи: Лисијен де Рибампре, Ежен де Растињак, Жилијен Сорел

- Armine Kotin Mortimer, „*Le Père Goriot: Arrivisme and the Parisian Morality Tale*“, у: Heathcote, Owen (ed.) *The Cambridge Companion to Balzac*, Cambridge 2017.
- S. Wyatt, „The Death of Lucien de Rubempré“, у: *The Novel*, vol. 2, Franco Moretti (ed.), Princeton, 2006.
- Балзак, *Изгубљене илузије*, *Сјај и беда куртизана*

8. Актери у књижевном пољу: писци, новинари, критичари

- Балзак, *Изгубљене илузије*
- Сент-Бев, „Стендал“, „Балзак“, у: *Књижевни портрети*, Београд, 1960.
- Пруст, „Сент-Бев и Балзак“, у: *Против Сент-Бева*, Београд, 2014.
- Балзак, *Љиљан у долу*

9. Политички роман

- Howe, Irving, „The Idea of the Political Novel“, „Stendhal: The Politics of Survival“, у: *Politics and the Novel*, New York 1957.
- Стендал, *Лисијен Левен и Пармски картузијански манастир*

10. Стендалове приповедне стратегије: интрузивни приповедачи, иронија, сужавање поља

- Женет, Жерар, „Стендал“, *Трећи програм*, бр. 127-128 (2005)
- Brombert, Victor, *Stendhal et la voie oblique. L'auteur devant son monde romanesque*, Paris 1954.
- Blin, Georges, *Stendhal et les problèmes du roman*, Paris 1973.

12. Пародија, политика, љубав и опера: *Пармски картузијански манастир*

13. Балзак vs. Стендал

- Ђерђ Лукач, „Полемика између Балзака и Стендала“, у: *Огледи о реализму*.
- Балзаков приказ *Пармског картузијанског манастира*: <https://www.oeuvresouvertes.net/spip.php?article101>
- Стендалов одговор Балзаку: <http://www.maremurex.net/stendhal2.html>

14. Балзакове приповедне стратегије: употреба детаља, дескрипција, карактеризација, *ricing*

- Mozet, Nicole, „La Description de la *Maison-Vauquer*“, *L'Année Balzacienne* (1972): 97-130. прештампано у: *Balzac au pluriel*, Paris, 2000.
- Ауербах, Ерих, „У кући де Ла Мол“, *Мимесис*.
- Женет, Жерар, „Вероватност и мотивација“, у: *Фигуре*, Београд, 1985.
- Барт, Ролан, „Ефекат стварног“, *Трећи програм*, бр. 85 (1990): 190-196.
- Балзак, *Евгенија Гранде*, *Чича Горио*

15. Интимна стварност и проблеми аутобиографије: *Живот Анрија Бриларе и Луј Ламбер*

Примарна литература

Стендал

1. *Расин и Шекспир* (одломци)
2. *Црвено и црно*
3. *Пармски картузијански манастир*
4. *Живот Анрија Бриларе*

Балзак

1. Предговор *Људској комедији*
2. *Чича Горио*
3. *Изгубљене илузије*
4. *Сјај и беда куртизана* (одломци)
5. *Љиљан у доли* (одломци)

6. *Евгенија Гранде* (одломци)
7. *Луј Ламбер* (или неки други текст из *Филозофских студија*)
8. Приповетка по избору (*Збогом, Фађино Кане, Непознато ремек-дело*)

Секундарна литература (избор)²

- Barbéris, Pierre, *Le Monde de Balzac*, Paris 1999.
- Bardèche, Maurice, *Une lecture de Balzac*, Paris, 1964.
- Blin, Georges, *Stendhal et les problèmes du roman*, Paris, 1973.
- Brombert, Victor, *Stendhal et la voie oblique. L'auteur devant son monde romanesque*, Paris, 1954.
- Brooks, Peter, „Stendhal and the Style of Wordliness“, *The Novel of Worldliness Crebillon, Marivaux, Laclos, Stendhal*, Princeton, 1969, 219-278.
- Finch, Alison, „Reality and its Representation in the Nineteenth-Century Novel“, *The Cambridge Companion to the French Novel: from 1800 to the present*, Timothy Unwin (ed.), Cambridge 1997.
- Heathcote, Owen (ed.) *The Cambridge Companion to Balzac*, Cambridge 2017.
- Howe, Irving. *Politics and the Novel*, New York 1957.
- Levin, Harry, *The Gates of Horn*, New York, 1963.
- Moretti, Franco, *The Way of the World: the Bildungsroman in European Culture*, London, 1987.
- Mozet, Nicole, *Balzac au pluriel*, Paris, 2000.
- Samuels, Maurice, *The Spectacular Past: Popular History and the Novel in Nineteenth-Century France*, Cornell UP, 2004.
- Ауербах, Ерих, „У кући де Ла Мол“, *Мимесис: приказивање стварности у западној књижевности*, Београд, 1978, 457-499.
- Барт, Ролан, „Ефекат стварног“, *Трећи програм*, бр. 85 (1990): 190-196.
- Женет, Жерар, „Вероватност и мотивација“, у: *Фигуре*, Београд, 1985.
- Женет, Жерар, „Стендал“, *Трећи програм*, бр. 127-128 (2005): 156-171 (и други чланци из истог темата).
- Лукач, Ђерђ, *Историјски роман*, Београд, 1958.
- Лукач, Ђерђ, *Огледи о реализму*, Београд, 1947.
- *О реализму: чланци Стендала, Балзака, Шамфлерија, Браће Гонкур, Золе, Мопасана*, прев. Душан Милачић и Вера Стојић, Београд, 1949.
- Пруст, Марсел, *Против Сент-Бева*, прев. Бојан Савић Остојић, Београд, 2014.
- Роб, Грејем. „Цена слободног предузетништва: Балзак као бизнисмен“, *Београдски књижевни часопис*, год. 2, бр. 2 (2006): 135-165.
- Сент-Бев, Шарл Огистен, *Књижевни портрети*, Београд, 1960.
- Цвајг, Штефан, *Балзак*, Београд, 1983.

Структура бодова и оцењивање

Предиспитне обавезе: похађање - 10 бодова + активност на предавањима - 10 бодова

² Целокупан списак литературе, као и теже доступне студије и чланке студенти ће добити на часу.

Завршни испит: писмени испит у форми теста од 20 питања - 80 бодова